PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
27006531	IES Lucus Augusti	Lugo	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Xeografía e historia	3º ESO	3	105

Réxime
Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introdución	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	18
4.2. Materiais e recursos didácticos	18
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	19
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	19
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	21
6. Medidas de atención á diversidade	21
7.1. Concreción dos elementos transversais	21
7.2. Actividades complementarias	22
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	23
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	24
9. Outros apartados	24

1. Introdución

A área de Xeografía e Historia contribúe á percepción e análise dunha realidade cada vez máis diversa e cambiante. A comprensión do seu devir a través do tempo e o espazo, e a análise do cambio como resultado da acción humana implica concibir a aprendizaxe dos estudantes como invitación ao autocoñecemento. O compromiso social de vivir en sociedade, interactuar na contorna e comprender como son estas relacións e as normas de funcionamento que os rexen son fundamentais para que os alumnos poidan asumir os seus dereitos e as súas responsabilidades, exercer a cidadanía e orientar aos seus membros.
Vincúlase e continúa co proceso de desenvolvemento de competencias na área de Ciencias Sociais da educación primaria, pero agora préstase especial atención á Xeografía e á Historia, debido ao seu carácter comprensivo, global e integrador e á súa vinculación con outras ciencias sociais, o que lle permite contribuír ao logro de obxectivos e competencias que marcan o perfil de saída dos estudantes ao finalizar a educación básica.
A área está organizada en tres bloques:

- Retos do mundo actual.
- Sociedades e territorios.
- Compromiso cívico e global.

Preténdese conseguir que o alumnado desenvolva un perfil relevante en dimensións fundamentais da aprendizaxe, como o traballo sobre a información e as súas fontes a través de diversos recursos, incluídos os dixitais, a contextualización da aprendizaxe na contorna local e global, o interese para os Obxectivos de Desenvolvemento Sostible, o exercicio da solidariedade e a cohesión social, o respecto á diversidade cultural e ás distintas identidades, utilizando o xuízo ético baseado en valores e prácticas democráticas, a avaliación e conservación do patrimonio, a defensa da igualdade real entre mulleres e homes, así como a loita contra calquera tipo de discriminación.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Buscar, seleccionar, tratar e organizar información sobre temas relevantes do presente e do pasado, usando criticamente fontes históricas e xeográficas, para adquirir coñecementos, elaborar e expresar contidos en varios formatos.	2-3		4	1-2		1		
OBX2 - Indagar, argumentar e elaborar produtos propios sobre problemas xeográficos, históricos e sociais que resulten relevantes na actualidade, desde o local ao global, para desenvolver un pensamento crítico, respectuoso coas diferenzas, que contribúa á construción da propia identidade e a enriquecer o acervo común.	1-2			2		1-3	3	3
OBX3 - Coñecer os principais desafíos aos que se enfrontaron distintas sociedades ao longo do tempo, identificando as causas e consecuencias dos cambios producidos e os problemas aos que se enfrontan na actualidade, mediante o desenvolvemento de proxectos de investigación e o uso de fontes fiables, para realizar propostas que contribúan ao desenvolvemento sustentable.			3-4-5		3	3-4	1	1

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX4 - Identificar e analizar os elementos da paisaxe e a súa articulación en sistemas complexos naturais, rurais e urbanos, así como a súa evolución no tempo, interpretando as causas das transformacións e valorando o grao de equilibrio existente nos distintos ecosistemas, para promover a súa conservación, mellora e uso sustentable.					2	1-2-3-4	1	
OBX5 - Analizar de forma crítica formulacións históricas e xeográficas explicando a construción dos sistemas democráticos e os principios constitucionais que rexen a vida en comunidade, así como asumindo os deberes e dereitos propios do noso marco de convivencia, para promover a participación cidadá e a cohesión social.	5					1-2		1
OBX6 - Comprender os procesos xeográficos, históricos e culturais que conformaron a realidade multicultural na que vivimos, coñecendo e difundindo a historia e a cultura das minorías étnicas presentes no noso país, e valorando a achega dos movementos en defensa da igualdade e a inclusión, para reducir estereotipos, evitar calquera tipo de discriminación e violencia, e recoñecer a riqueza da diversidade.	5				3	1-2-3		1
OBX7 - Identificar os fundamentos que sosteñen as diversas identidades propias e as alleas, a través do coñecemento e posta en valor do patrimonio material e inmaterial que compartimos para conservalo e respectar os sentimentos de pertenza, así como para favorecer procesos que contribúan á cohesión e solidariedade territorial no tocante aos valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.		3			1	1-2-3		1
OBX8 - Tomar conciencia do papel dos ciclos demográficos, o ciclo vital, as formas de vida e as relacións interxeracionais e de dependencia na sociedade actual e a súa evolución ao longo do tempo, analizándoas de forma crítica, para promover alternativas saudables, sustentables, enriquecedoras e respectuosas coa dignidade humana e o compromiso coa sociedade e a contorna.			5	4	2-5	1-2-3		
OBX9 - Coñecer e valorar a importancia da seguridade integral cidadá na cultura de convivencia nacional e internacional, recoñecendo a contribución do Estado, as súas institucións e outras entidades sociais á cidadanía global, á paz, á cooperación internacional e ao desenvolvemento sustentable, para promover a consecución dun mundo máis seguro, solidario, sustentable e xusto.	2					1-2-3-4	1	1

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	A crise do Antigo Réxime. A orixe do mundo contemporáneo	Coñecer as características das sociedades do Antigo Réxime e os cambios producidos pola Ilustración. Identificar as características do absolutismo borbónico en España e o despotismo ilustrado.	20	10	X		
2	O equilibrio entre medio natural e actividade natural	Valorar o aproveitamento dos recursos naturais e a influencia do clima e a acción humana na trasnformación das paisaxes.	10	5	X		
3	O futuro dunha poboación que envellece	Coñecer as principais características demográficas da poboación mundial: o crecemento desigual, o envellecemento das sociedades avanzadas e os fluxos migratorios dende as sociedadas subdesenvolvidas. Coñecer os problemas na UE, España e Galiza.	10	12	X		
4	A economía mundial. Como nos afecta a Globalización?	Coñecer os axentes e factores produtivos da actividade económica; tamén teñen que identificar factores, trazos e consecuencias da globalización, e coñecer como se produciu o auxe das economías emerxentes e a deterioración das potencias tradicionais.	10	11		X	
5	A produción de alimentos, clave na Axenda 2030	Analizar como é o sector primario nos nosos días; coñecer as características da agricultura, a gandaría e a pesca, describindo os elementos físicos e humanos que interveñen nelas, tanto nos países en desenvolvemento como nos desenvolvidos, especialmente na UE, España e Galiza.	10	15		X	
6	A necesidade dunha industria máis sostible	Coñecer as características xerais da minaría e comprender-la súa relación coa enerxía e coa industria; analizando algúns procesos industriais e valorando o sistema industrial actual, tendo en conta os seus diferentes aspectos. Os alumnos saberán cales son as principais potencias industriais e coñecerán o estado actual e as características da minaría, da enerxía e da industria na UE, España e Galiza.	10	16		X	
7	Comercio e transporte: motor e reto da economía	Coñecer as características xerais do sector servizos; comprendendo como funciona o comercio, e os factores que o afectan; identificando os distintos tipos de comercio e a súa relación co transporte; e sabendo describir os tipos de transporte en función das necesidades e das opcións posibles e o	10	14			X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
7	Comercio e transporte: motor e reto da economía	seu impacto medioambiental.	10	14			X
8	Outros servizos básicos para a economía e o benestar	Coñecer as características xerais doutros servizos importantes como o turismo e os servizos financeiros, identificando a relevancia que teñen en España e Galiza.	10	10			X
9	Os retos do mundo globalizado e os ODS	Definir que é o desenvolvemento; identificando as causas do atraso económico dos países en desenvolvemento; e reflexionando sobre as desigualdades de saúde, de benestar, económicas e sociais, relacionándoas coa pobreza extrema e coa fame.	10	12			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	A crise do Antigo Réxime. A orixe do mundo contemporáneo	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Elaborar contidos propios en distintos formatos, mediante aplicacións e estratexias de recollida e representación de datos máis complexas, usando e contrastando criticamente fontes fiables, tanto analóxicas como dixitais, do presente e da historia contemporánea, identificando a desinformación e a manipulación.	Corrección formal no documento creado, contido pertinente e organizado e uso axeitado do vocabulario específico.	PE	90
CA1.2 - Xerar produtos orixinais e creativos mediante a reelaboración de coñecementos previos a través de ferramentas de investigación que permitan explicar problemas presentes e pasados da humanidade a distintas escalas temporais e espaciais, do local ao global, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes.	Corrección formal no documento creado, contido pertinente e organizado e uso axeitado do vocabulario específico.		
CA2.1 - Analizar procesos de cambio histórico e comparar casos da Historia e a Xeografía a través do uso de fontes de información diversas, tendo en conta as transformacións de curta e longa duración (conxuntura e estrutura), as continuidades e permanencias en diferentes períodos e lugares.	Corrección formal no documento creado, contido pertinente e organizado e uso axeitado do vocabulario específico.		
CA2.2 - Utilizar secuencias cronolóxicas complexas nas que identificar, comparar e relacionar feitos e procesos en diferentes períodos e lugares históricos (simultaneidade, duración, causalidade), utilizando termos e conceptos específicos do ámbito da Historia e da Xeografía.	Corrección formal no documento creado e contido pertinente e organizado		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Identificar os principais feitos históricos nos diferentes contextos e valorar os cambios que propiciaron nos aspectos ideolóxicos, sociais, políticos e económicos conformando as bases do mundo contemporáneo e actual; así mesmo, xustificar que feitos do pasado teñen unha incidencia no presente establecendo relacións de causalidade e consecuencialidade que todo acontecemento histórico vai provocar no futuro.	Corrección formal no documento creado, contido pertinente e organizado e uso axeitado do vocabulario específico.		
CA2.8 - Recoñecer os trazos que van conformando a identidade propia e a dos demais, a riqueza das identidades múltiples en relación con distintas escalas espaciais, a través da investigación e a análise dos seus fundamentos xeográficos, históricos, artísticos, ideolóxicos e lingüísticos, e o recoñecemento das súas expresións culturais.	Corrección formal no documento creado, contido pertinente e organizado e uso axeitado do vocabulario específico.		
CA3.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dosieres informativos, que reflictan un dominio e consolidación dos contidos tratados.	Corrección formal no documento creado, contido pertinente e organizado e uso axeitado do vocabulario específico.		
CA2.3 - Transferir adecuadamente a información e o coñecemento por medio de narracións, pósteres, presentacións, exposicións orais, medios audiovisuais e outros produtos.	Corrección formal no documento creado, contido pertinente e organizado e uso axeitado do vocabulario específico.	TI	10

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Sociedade da información. Procura, tratamento da información, uso de datos en contornas dixitais e avaliación e contraste da fiabilidade das fontes. O problema da desinformación. Uso específico do léxico relativo aos ámbitos histórico, artístico e xeográfico.
- Cultura mediática. Técnicas e métodos das Ciencias Sociais: análise de textos, interpretación e elaboración de mapas, esquemas e sínteses, representación de gráficos e interpretación de imaxes a través de medios dixitais accesibles. Tecnoloxías da información xeográfica.
- Métodos de investigación no ámbito da Xeografía e da Historia. Metodoloxías do pensamento histórico e do pensamento xeográfico.
- As fontes históricas como base para a construción do coñecemento sobre o pasado contemporáneo. Contraste entre interpretacións de historiadores.
- A transformación política dos seres humanos: da servidume á cidadanía. Transicións, revolucións e resistencias: permanencias e cambios na época contemporánea. A conquista dos dereitos individuais e colectivos na época contemporánea. Orixe, evolución e adaptación dos sistemas liberais en España e no mundo a través das fontes.
- A chegada a España dunha nova dinastía, uniformismo e reformismo borbónico. Crise do Antigo Réxime en España e Galicia ata 1814. O reformismo ilustrado en Galicia.
- O nacemento das novas expresións artísticas e culturais ata a metade do século XIX e a súa relación coas artes clásicas. A personalidade independente de Goya. Respecto e conservación do patrimonio material e inmaterial.
- O patrimonio como ben e como recurso. Posta en valor, difusión e xestión da riqueza patrimonial.

UD	Título da UD	Duración
2	O equilibrio entre medio natural e actividade natural	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dosieres informativos, que reflictan un dominio e consolidación dos contidos tratados.	Recoñecer os trazos que van conformando a identidade propia e a dos demais con respostas de nivel suficente e de xeito detallado sobre as influencias dos factores físicos e humanos sobre o medio natural, rural e urbano e coñecer as accións que se promoven dende diferentes ámbitos.	PE	70
CA1.1 - Elaborar contidos propios en distintos formatos, mediante aplicacións e estratexias de recollida e representación de datos máis complexas, usando e contrastando criticamente fontes fiables, tanto analóxicas como dixitais, do presente e da historia contemporánea, identificando a desinformación e a manipulación.	Elaborar contidos propios en distintos formatos, usando e contrastando criticamente fontes fiables.	TI	30
CA1.2 - Xerar produtos orixinais e creativos mediante a reelaboración de coñecementos previos a través de ferramentas de investigación que permitan explicar problemas presentes e pasados da humanidade a distintas escalas temporais e espaciais, do local ao global, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes.	Xerar produtos orixinais e creativos, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes e facendo referencia ás causas e consecuencias da súa deteriorización		
CA2.3 - Transferir adecuadamente a información e o coñecemento por medio de narracións, pósteres, presentacións, exposicións orais, medios audiovisuais e outros produtos.	Transferir a información e o coñecemento. con corrección formal e con contido relevante sobre as consecuencias do impacto da actividade humana no medio natural		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable. Emerxencia climática e sustentabilidade. Relación entre factores naturais e antrópicos. Modificacións, efectos e ameazas na Terra e a contorna próxima de España e Galicia. Os avances tecnolóxicos e a conciencia ecosocial.
- Análise e interpretación de conceptos espaciais: localización, escala, conexión e proximidade espacial.
- Interpretación do territorio e da paisaxe. Do éxodo rural á concentración urbana. O problema do despoboamento rural no ámbito estatal e autonómico. Ordenación do territorio e transformación do espazo. A importancia do espazo público. A pegada humana e a protección do medio natural.
- Implicación na defensa e protección do medio ambiente. Acción e posición ante a emerxencia climática.

UD	Título da UD	Duración
3	O futuro dunha poboación que envellece	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Analizar procesos de cambio histórico e comparar casos da Historia e a Xeografía a través do uso de fontes de información diversas, tendo en conta as transformacións de curta e longa duración (conxuntura e estrutura), as continuidades e permanencias en diferentes períodos e lugares.	Realizar un exercicio escrito cun nivel suficiente, demostrando saber e comprender o que é a globalización, causas e consecuencias e aspectos positivos e negativos, e o que é o Desenvolvemento Sostible.	PE	60
CA2.8 - Recoñecer os trazos que van conformando a identidade propia e a dos demais, a riqueza das identidades múltiples en relación con distintas escalas espaciais, a través da investigación e a análise dos seus fundamentos xeográficos, históricos, artísticos, ideolóxicos e lingüísticos, e o recoñecemento das súas expresións culturais.	Realizar un exercicio escrito cun nivel suficiente, demostrando saber e comprender o que é a globalización, causas e consecuencias e aspectos positivos e negativos, e o que é o Desenvolvemento Sostible.		
CA3.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dosieres informativos, que reflictan un dominio e consolidación dos contidos tratados.	Realizar un exercicio escrito cun nivel suficiente, demostrando saber e comprender o que é a globalización, causas e consecuencias e aspectos positivos e negativos, e o que é o Desenvolvemento Sostible.		
CA1.5 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	Ser quen de recoñecer e valora-la riqueza e necesidade da diversidade, realizando un traballo con claridade sobre a mobilidade da poboación e a muulticulutalidade e o respecto ás minorías.	TI	40
CA1.6 - Recoñecer os trazos que van conformando a identidade propia e a dos demais, a riqueza das identidades múltiples en relación con distintas escalas espaciais, a través da investigación e a análise dos seus fundamentos xeográficos, históricos, artísticos, ideolóxicos e lingüísticos, e o recoñecemento das súas expresións culturais.	Recoñecer os trazos que van conformando a identidade propia e a dos demais		
CA2.6 - Coñecer, valorar e exercitar responsabilidades, dereitos e deberes e actuar en favor do seu desenvolvemento e a defensa dos valores constitucionais e democráticos.	¿ Actuar e a defensa dos valores constitucionais e democráticos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Rexeitar actitudes discriminatorias e recoñecer a riqueza da diversidade, a partir da análise da relación entre os aspectos xeográficos, históricos, ecosociais e culturais que conformaron a sociedade globalizada e multicultural actual, e o coñecemento da achega dos movementos en defensa dos dereitos das minorías e en favor da inclusión e a igualdade real, especialmente das mulleres e doutros colectivos discriminados.	Recoñecer a riqueza da diversidade e rexeitar actitudes discriminatorias.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Globalización. Os movementos migratorios e interculturalidade no ámbito mundial. Conflitos ideolóxicos e etnoculturais. - Cultura mediática. Técnicas e métodos das Ciencias Sociais: análise de textos, interpretación e elaboración de mapas, esquemas e sínteses, representación de gráficos e interpretación de imaxes a través de medios dixitais accesibles. Tecnoloxías da información xeográfica. - O global e o local. A investigación en Ciencias Sociais. O estudo multicausal e a análise comparada do espazo natural, rural e urbano. A súa evolución en España e Galicia e os retos de futuro. - Estruturas económicas no mundo actual: unha economía globalizada. Os sectores produtivos na Unión Europea, España e Galicia, a súa transformación e evolución. A Unión Europea como exemplo do funcionamento dos mercados. A eurorrexión Galicia-Norte de Portugal. - Diversidade social, etnocultural e de xénero. Migracións, multiculturalidade e mestizaxe en sociedades abertas. Historia e recoñecemento do pobo xitano e outras minorías étnicas do noso país. España, país de migrantes. Novas formas de identificación cultural. - Os ciclos e réximes demográficos. O reto demográfico en España e Galicia: Envellecemento e políticas demográficas. Cambios dos modos de vida e dos modelos de organización social. - Diversidade social e multiculturalidade. Integración e cohesión social. Medidas e accións en favor da igualdade e da plena inclusión.

UD	Título da UD	Duración
4	A economía mundial. Como nos afecta a Globalización?	11

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Coñecer os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable, realizando propostas que contribúan ao seu logro, aplicando métodos e proxectos de investigación, incidindo no uso de mapas e outras representacións gráficas, así como de medios accesibles de interpretación de imaxes.	Realizar un exercicio escrito no que se expliquen os ODS empregando imaxes, mapas, gráficas... e no que se fagan propostas a problemas e retos do futuro.	PE	90
CA1.4 - Identificar os elementos da contorna e comprender o seu funcionamento como un sistema complexo por medio da análise multicausal das súas relacións naturais e humanas, presentes e pasadas, valorando o grao de conservación e de equilibrio dinámico.	Realizar un exercicio escrito que demostre un nivel suficeinte de coñecementos sobre os tipos de poboamento que hai en España e Galicia e como evolucionaron e cales son os preblemas que presentan		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.7 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social, e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	Recoñecer cun nivel suficiente os movementos e causas que axuden a xerar unha conciencia solidaria.		
CA3.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dosieres informativos, que reflictan un dominio e consolidación dos contidos tratados.	Establecer cun nivel suficiente conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos.		
CA3.2 - Realizar propostas que contribúan ao logro dos Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable, aplicando métodos e proxectos de investigación, incidindo no uso de mapas e outras representacións gráficas, así como de medios accesibles de interpretación de imaxes.	Realizar propostas que contribúan ao logro dos Obxectivos de Desenvolvemento Sostible.		
CA2.3 - Transferir adecuadamente a información e o coñecemento por medio de narracións, pósteres, presentacións, exposicións orais, medios audiovisuais e outros produtos.	Realizar e expor con certa soltura un traballo sobre os problemas do despoboamento rural e o crecemento das cidades e a súa relación co medio ambiente	TI	10

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Globalización. Os movementos migratorios e interculturalidade no ámbito mundial. Conflitos ideolóxicos e etnoculturais. - Cultura mediática. Técnicas e métodos das Ciencias Sociais: análise de textos, interpretación e elaboración de mapas, esquemas e sínteses, representación de gráficos e interpretación de imaxes a través de medios dixitais accesibles. Tecnoloxías da información xeográfica. - O global e o local. A investigación en Ciencias Sociais. O estudo multicausal e a análise comparada do espazo natural, rural e urbano. A súa evolución en España e Galicia e os retos de futuro. - Estruturas económicas no mundo actual: unha economía globalizada. Os sectores produtivos na Unión Europea, España e Galicia, a súa transformación e evolución. A Unión Europea como exemplo do funcionamento dos mercados. A eurorrexión Galicia-Norte de Portugal. - A transformación humana do territorio e a distribución desigual dos recursos e do traballo. Evolución dos sistemas económicos. - Interpretación do territorio e da paisaxe. Do éxodo rural á concentración urbana. O problema do despoboamento rural no ámbito estatal e autonómico. Ordenación do territorio e transformación do espazo. A importancia do espazo público. A pegada humana e a protección do medio natural. - A transformación humana do territorio e a distribución desigual dos recursos e do traballo. Evolución dos sistemas económicos, dos ciclos demográficos, dos modos de vida e dos modelos de organización social. A loita polos dereitos laborais e sociais: o estado do benestar.

UD	Título da UD	Duración
5	A produción de alimentos, clave na Axenda 2030	15

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Elaborar contidos propios en distintos formatos, mediante aplicacións e estratexias de recollida e representación de datos máis complexas, usando e contrastando criticamente fontes fiables, tanto analóxicas como dixitais, do presente e da historia contemporánea, identificando a desinformación e a manipulación.	Elaborar contidos propios en distintos formatos, usando e contrastando criticamente fontes fiables con corrección formal e escrita	PE	80
CA1.3 - Coñecer os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable, realizando propostas que contribúan ao seu logro, aplicando métodos e proxectos de investigación, incidindo no uso de mapas e outras representacións gráficas, así como de medios accesibles de interpretación de imaxes.	Coñecer os Obxectivos de Desenvolvemento Sostible.		
CA3.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dosieres informativos, que reflictan un dominio e consolidación dos contidos tratados.	Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos.		
CA1.2 - Xerar produtos orixinais e creativos mediante a reelaboración de coñecementos previos a través de ferramentas de investigación que permitan explicar problemas presentes e pasados da humanidade a distintas escalas temporais e espaciais, do local ao global, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes.	Xerar produtos orixinais e creativos, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes.	TI	20
CA2.5 - Idear e adoptar, cando sexa posible, comportamentos e accións que contribúan á conservación e mellora da contorna natural, rural e urbana, a través do respecto a todos os seres vivos, mostrando comportamentos orientados ao logro dun desenvolvemento sustentable das devanditas contornas, e defendendo o acceso universal, xusto e equitativo aos recursos que nos ofrece o planeta.	Idear e adoptar comportamentos e accións que contribúan á conservación e mellora da contorna.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Cultura mediática. Técnicas e métodos das Ciencias Sociais: análise de textos, interpretación e elaboración de mapas, esquemas e sínteses, representación de gráficos e interpretación de imaxes a través de medios dixitais accesibles. Tecnoloxías da información xeográfica. - O global e o local. A investigación en Ciencias Sociais. O estudo multicausal e a análise comparada do espazo natural, rural e urbano. A súa evolución en España e Galicia e os retos de futuro. - Estruturas económicas no mundo actual: unha economía globalizada. Os sectores produtivos na Unión Europea, España e Galicia, a súa transformación e evolución. A Unión Europea como exemplo do funcionamento dos mercados. A eurorrexión Galicia-Norte de Portugal.

Contidos
- A transformación humana do territorio e a distribución desigual dos recursos e do traballo. Evolución dos sistemas económicos. - Interpretación do territorio e da paisaxe. Do éxodo rural á concentración urbana. O problema do despoboamento rural no ámbito estatal e autonómico. Ordenación do territorio e transformación do espazo. A importancia do espazo público. A pegada humana e a protección do medio natural. - A transformación humana do territorio e a distribución desigual dos recursos e do traballo. Evolución dos sistemas económicos, dos ciclos demográficos, dos modos de vida e dos modelos de organización social. A loita polos dereitos laborais e sociais: o estado do benestar.

UD	Título da UD	Duración
6	A necesidade dunha industria máis sostible	16

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Elaborar contidos propios en distintos formatos, mediante aplicacións e estratexias de recollida e representación de datos máis complexas, usando e contrastando criticamente fontes fiables, tanto analóxicas como dixitais, do presente e da historia contemporánea, identificando a desinformación e a manipulación.	Elaborar contidos propios en distintos formatos, usando e contrastando criticamente fontes fiables.	PE	70
CA2.3 - Transferir adecuadamente a información e o coñecemento por medio de narracións, pósteres, presentacións, exposicións orais, medios audiovisuais e outros produtos.	Ser quen de transferir axeitadamente a información e o coñecemento por diversos medios cun nivel suficiente e corrección formal		
CA3.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dosieres informativos, que reflictan un dominio e consolidación dos contidos tratados.	Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos un nivel suficiente e corrección formal		
CA1.2 - Xerar produtos orixinais e creativos mediante a reelaboración de coñecementos previos a través de ferramentas de investigación que permitan explicar problemas presentes e pasados da humanidade a distintas escalas temporais e espaciais, do local ao global, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes.	Xerar produtos orixinais e creativos, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes.	TI	30
CA3.3 - Entender e afrontar, desde un enfoque ecosocial, problemas e desafíos pasados, actuais ou futuros das sociedades contemporáneas tendo en conta as súas relacións de interdependencia e ecodependencia.	Recoñecer os trazos que van conformando a identidade propia e a dos demais.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.8 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	Recoñecer a riqueza da diversidade e rexeitar actitudes discriminatorias.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Cultura mediática. Técnicas e métodos das Ciencias Sociais: análise de textos, interpretación e elaboración de mapas, esquemas e sínteses, representación de gráficos e interpretación de imaxes a través de medios dixitais accesibles. Tecnoloxías da información xeográfica. - O global e o local. A investigación en Ciencias Sociais. O estudo multicausal e a análise comparada do espazo natural, rural e urbano. A súa evolución en España e Galicia e os retos de futuro. - Estruturas económicas no mundo actual: unha economía globalizada. Os sectores produtivos na Unión Europea, España e Galicia, a súa transformación e evolución. A Unión Europea como exemplo do funcionamento dos mercados. A eurorrexión Galicia-Norte de Portugal. - A industrialización en Europa, España e Galicia. Transicións, revolucións, permanencias e cambios na nova orde mundial. Nacemento dunha nova sociedade. - A transformación humana do territorio e a distribución desigual dos recursos e do traballo. Evolución dos sistemas económicos, dos ciclos demográficos, dos modos de vida e dos modelos de organización social. A loita polos dereitos laborais e sociais: o estado do benestar.

UD	Título da UD	Duración
7	Comercio e transporte: motor e reto da economía	14

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Elaborar contidos propios en distintos formatos, mediante aplicacións e estratexias de recollida e representación de datos máis complexas, usando e contrastando criticamente fontes fiables, tanto analóxicas como dixitais, do presente e da historia contemporánea, identificando a desinformación e a manipulación.	Elaborar contidos propios en distintos formatos, usando e contrastando criticamente fontes fiables.	PE	80
CA1.4 - Identificar os elementos da contorna e comprender o seu funcionamento como un sistema complexo por medio da análise multicausal das súas relacións naturais e humanas, presentes e pasadas, valorando o grao de conservación e de equilibrio dinámico.	Identificar os elementos da contorna e comprender o seu funcionamento.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Transferir adecuadamente a información e o coñecemento por medio de narracións, pósteres, presentacións, exposicións orais, medios audiovisuais e outros produtos.	Ser quen de transferir axeitadamente a información e o coñecemento por diversos medios cun nivel suficiente e corrección formal		
CA3.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dosieres informativos, que reflictan un dominio e consolidación dos contidos tratados.	Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos un nivel suficiente e corrección formal		
CA3.6 - Contribuír ao benestar individual e colectivo a través do deseño, exposición e posta en práctica de iniciativas orientadas a promover un compromiso activo cos valores comúns, a mellora da contorna e o servizo á comunidade.	Contribuír ao benestar individual e colectivo.		
CA1.2 - Xerar produtos orixinais e creativos mediante a reelaboración de coñecementos previos a través de ferramentas de investigación que permitan explicar problemas presentes e pasados da humanidade a distintas escalas temporais e espaciais, do local ao global, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes.	Xerar produtos orixinais e creativos, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes.	TI	20
CA3.7 - Adoptar un papel activo e comprometido coa contorna, de acordo con aptitudes, aspiracións, intereses e valores propios, a partir da análise crítica da realidade económica, da distribución e xestión do traballo, e a adopción de hábitos responsables, saudables, sustentables e respectuosos coa dignidade humana e a doutros seres vivos, así como da reflexión ética ante os usos da tecnoloxía e a xestión do tempo libre.	Adoptar un papel activo e comprometido coa contorna.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Cultura mediática. Técnicas e métodos das Ciencias Sociais: análise de textos, interpretación e elaboración de mapas, esquemas e sínteses, representación de gráficos e interpretación de imaxes a través de medios dixitais accesibles. Tecnoloxías da información xeográfica. - A transformación humana do territorio e a distribución desigual dos recursos e do traballo. Evolución dos sistemas económicos. - A transformación humana do territorio e a distribución desigual dos recursos e do traballo. Evolución dos sistemas económicos, dos ciclos demográficos, dos modos de vida e dos modelos de organización social. A loita polos dereitos laborais e sociais: o estado do benestar.

UD	Título da UD	Duración
8	Outros servizos básicos para a economía e o benestar	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Elaborar contidos propios en distintos formatos, mediante aplicacións e estratexias de recollida e representación de datos máis complexas, usando e contrastando criticamente fontes fiables, tanto analóxicas como dixitais, do presente e da historia contemporánea, identificando a desinformación e a manipulación.	Elaborar contidos propios en distintos formatos, usando e contrastando criticamente fontes fiables cun nivel suficiente e corrección formal	PE	90
CA2.3 - Transferir adecuadamente a información e o coñecemento por medio de narracións, pósteres, presentacións, exposicións orais, medios audiovisuais e outros produtos.	Ser quen de transferir axeitadamente a información e o coñecemento por diversos medios cun nivel suficiente e corrección formal		
CA2.7 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social, e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria.		
CA3.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dosieres informativos, que reflictan un dominio e consolidación dos contidos tratados.	Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos un nivel suficiente e corrección formal		
CA1.2 - Xerar produtos orixinais e creativos mediante a reelaboración de coñecementos previos a través de ferramentas de investigación que permitan explicar problemas presentes e pasados da humanidade a distintas escalas temporais e espaciais, do local ao global, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes.	Xerar produtos orixinais e creativos, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes.cun nivel suficiente e corrección formal	TI	10

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Cultura mediática. Técnicas e métodos das Ciencias Sociais: análise de textos, interpretación e elaboración de mapas, esquemas e sínteses, representación de gráficos e interpretación de imaxes a través de medios dixitais accesibles. Tecnoloxías da información xeográfica. - Interpretación do territorio e da paisaxe. Do éxodo rural á concentración urbana. O problema do despoboamento rural no ámbito estatal e autonómico. Ordenación do territorio e transformación do espazo. A importancia do espazo público. A pegada humana e a protección do medio natural. - O patrimonio como ben e como recurso. Posta en valor, difusión e xestión da riqueza patrimonial.

UD	Título da UD	Duración
9	Os retos do mundo globalizado e os ODS	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.7 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social, e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria.	PE	50
CA3.1 - Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e informacións adquiridos, elaborando sínteses interpretativas e explicativas, mediante informes, estudos ou dosieres informativos, que reflictan un dominio e consolidación dos contidos tratados.	Establecer conexións e relacións entre os coñecementos e as informacións adquiridos.		
CA3.3 - Entender e afrontar, desde un enfoque ecosocial, problemas e desafíos pasados, actuais ou futuros das sociedades contemporáneas tendo en conta as súas relacións de interdependencia e ecodependencia.	Entender e afrontar problemas e desafíos pasados, actuais ou futuros das sociedades contemporáneas.		
CA1.2 - Xerar produtos orixinais e creativos mediante a reelaboración de coñecementos previos a través de ferramentas de investigación que permitan explicar problemas presentes e pasados da humanidade a distintas escalas temporais e espaciais, do local ao global, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes.	Xerar produtos orixinais e creativos, utilizando conceptos, situacións e datos relevantes.	TI	50
CA1.3 - Coñecer os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable, realizando propostas que contribúan ao seu logro, aplicando métodos e proxectos de investigación, incidindo no uso de mapas e outras representacións gráficas, así como de medios accesibles de interpretación de imaxes.	Coñecer os Obxectivos de Desenvolvemento Sostible.		
CA3.4 - Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria, promovan a cohesión social e traballen para a eliminación da desigualdade, especialmente a motivada por cuestión de xénero, e para o pleno desenvolvemento da cidadanía, mediante a mobilización de coñecementos e estratexias de participación, traballo en equipo, mediación e resolución pacífica de conflitos.	Recoñecer movementos e causas que xeren unha conciencia solidaria.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable. Emerxencia climática e sustentabilidade. Relación entre factores naturais e antrópicos. Modificacións, efectos e ameazas na Terra e a contorna próxima de España e Galicia. Os avances tecnolóxicos e a conciencia ecosocial. - Globalización. Os movementos migratorios e interculturalidade no ámbito mundial. Conflitos ideolóxicos e etnoculturais. - Dilemas e incertezas ante o crecemento, a empregabilidade e a sustentabilidade.

Contidos
- Igualdade de xénero e formas de violencia contra as mulleres. Actitudes e comportamentos sexistas
- Organización política das sociedades. Ordenamento normativo autonómico, constitucional e supranacional como garante do desenvolvemento de dereitos e liberdades para o exercicio da cidadanía. Cidadanía europea e cosmopolita.
- Diversidade social e multiculturalidade. Integración e cohesión social. Medidas e accións en favor da igualdade e da plena inclusión.
- Implicación na defensa e protección do medio ambiente. Acción e posición ante a emerxencia climática.
- Emprego e traballo na sociedade da información, aprendizaxe permanente e ao longo de toda a vida.
- A transformación humana do territorio e a distribución desigual dos recursos e do traballo. Evolución dos sistemas económicos, dos ciclos demográficos, dos modos de vida e dos modelos de organización social. A loita polos dereitos laborais e sociais: o estado do benestar.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Pódese sintetizar incidindo no traballo na aula do alumnado a partir de todos os materiais didácticos de que bota man o profesor e que veñen nos libros de texto, máis os que prepare especificamente o profesorado. Ademais, a participación activa do alumno, moi importante no caso do terceiro, aínda que sempre é necesario incentivala, e outro dos intereses do profesor de cada materia. Nesta área a utilización de materiais audiovisuais é especialmente axeitada e moi do gusto do alumnado pola experiencia acadada de ano en ano.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Aula Virtual
Presentacións informáticas
Explicación teórica na clase
Mapas históricos e xeográficos ofrecidos polo profesor

Emprego da Aula Virtual como recpositorio de diversos materiais e centralización do portfolio do alumno ou alumna.

- Como recurso principal, o libro de texto utilizado é o da Editorial Obradoiro-Santillana (o alumnado e o profesorado dispoñen deste libro tamén en versión dixital).
- Botarase man tamén da Aula Virtual do centro e aproveitaranse os ordenadores dos que disporá o alumnado no marco do programa EDIXGAL.

Por outro lado para a comprensión dos temas serán necesarios:

- Mapamundi. Non podemos construír un coñecemento sobre o marco xeográfico mundial se temos problemas á hora de situar poboacións ou rexións.
- Fontes documentais históricas e historiográficas seleccionadas polo profesorado.
- Prensa.
- Imaxes. Diapositivas, fotografías, debuxos, planos, tanto do libro de texto como procedente doutras fontes, aportados polo profesor, buscados polos alumnos, consultados en Internet ou na biblioteca. Consideramos que o uso

de imaxes axuda a fixar coñecementos, sobre todo cando se trata de estudar un marco temporal e cultural tan dilatado.

- Gráficas, mapas históricos ou temáticos, moitos deles realizados polos propios alumnos a través das ferramentas TIC.
- Para determinadas actividades precisarase ordenador con acceso a internet (pesquisas informativas, realización de exercicios, exposicións de presentacións informáticas, etc.)
- Proxector e pantalla. Os grupos contan coa súa propia aula na que se dispón do material informático preciso (encerado dixital, proxector e ordenador).

En concordancia con Plan Lector do Centro, cada profesor encargado da materia poderá encomendar a lectura dun ou varios libros ao longo do ano, segundo a listaxe por el elaborada. Sobre cada libro poderase esixir a elaboración dun traballo relacionado cos seus contidos e/ou a realización dun control da lectura.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Ao comezo de curso realizarase unha proba diagnóstica inicial co fin de detectar o nivel de competencia e a capacidade dos/das alumnos e alumnas. Así mesmo permitirá valorar as diferenzas académicas do alumnado para, en consecuencia, poder establecer as medidas oportunas para atender á diversidade que nos atopamos na aula.
Dita avaliación inicial consistirá en exercicios orais e escritos de diferente índole. Por unha banda, farase unha proba escrita (de preguntas, de completar textos, de relacionar, de ordenar, etc.) na que se avaliarán contidos histórico-xeográficos sobre contidos do curso anterior para coñecer o estado de partida do alumnado pois o normal é que proveñas de diferentes grupos, do ano anterior, e non todos visen exactamente os mesmos temas. Por outra banda, desenvolverase unha avaliación máis aberta e expositiva sobre diversos temas curriculares que permita coñecer as destrezas orais, e consistirá en preguntas do profesorado, ao chou, a diferentes alumnos para coñecer o seu nivel medio..
Como o que se pretende é detectar as confusións e incorreccións que os estudantes teñen sobre os contidos a tratar e que van precisar aclaración e rectificación, e obter información sobre a predisposición do alumnado cara o tema que se vai a traballar, permitindo concreta-los contidos que suscitan maior interese ou que se descoñecen totalmente, cómpre puntualizar que, estas probas iniciais teñen sentido propedéutico e non formarán parte da avaliación formal.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	**20**	**10**	**10**	**10**	**10**	**10**	**10**	**10**	**10**	**100**
Proba escrita	90	70	60	90	80	70	80	90	50	**77**
Táboa de indicadores	10	30	40	10	20	30	20	10	50	**23**

Criterios de cualificación:

Avaliación

A nota de cada avaliación calcularase a partir das notas das probas obxectivas (exames) e do traballo realizado mediante diferentes tarefas durante a mesma. A media aritmética dos exames representará o 80% da nota da avaliación. O 20% restante calcularase en base ao traballo na aula e á realización de actividades e proxectos individuais ou de grupo.
Probas obxectivas
Haberá 1 ou 2 exames por avaliación, cuxas datas serán acordadas cos diferentes grupos. Nestas probas incidirase

na importancia de avaliar non só os contidos conceptuais senón tamén os procedementais que, nesta materia, son básicos. Así, primaranse aquel tipo de preguntas nas cales se demostre un coñecemento suficiente da materia mais tamén dos seus procedementos propios (análise de táboas estatísticas, realización de gráficos, interpretación de mapas, análise de textos etc..), xunto co dominio do vocabulario científico propio. Por iso, a estrutura do exame, sempre que o temario o permita, será a seguinte: unha pregunta ampla, expresiva (valorada nun máximo de 3 puntos); varias preguntas curtas, de relación, ou de datos factuais (entre 3 ou 4 puntos); cuestións tipo test; e, algún tipo de exercicio práctico (mapas, realización de gráficos, análise de táboas estatísticas etc...) e que terán un valor de entre 3-4 puntos. Resulta complexo indicar a puntuación exacta de cada tipo de cuestión pois se depende dos contidos e posibilidades de cada tema. O grao mínimo de consecución será o de 5.
Terase en conta, especialmente, a ortografía e a expresión escrita. Así, a criterio do/a profesor/a, poderase descontar ata un máximo dun punto por exame, restándose ata 1 décima de punto por cada falta de ortografía ou acentuación.
Tarefas
O restante 20% da nota procederá da avaliación dos traballos, as lecturas, o caderno e a participación diaria na dinámica da clase (interese, atención, participación). Os traballos deberán ser entregados utilizando o sistema que determine o docente, preferiblemente o sistema EDIXGAL. Consistirán na elaboración de diversos produtos (textos, presentacións, vídeos, etc) e poderanse expoñer oralmente na aula.
A presentación en prazo e forma de determinados traballos ou proxectos que, pola súa entidade, así determine o docente da materia, poderá ser chave para a superación da avaliación correspondente. Isto é, de non presentalos no prazo esixido, a cualificación será 0. Todas estas circunstancias (produto final, importancia, data límite de entrega e puntuación mínima do traballo) serán advertidas polo docente nas instrucións para realización de cada un dos traballos ou proxectos.
Dado que todo o alumnado de 3º de ESO vai dispor de ordenadores no marco do programa EDIXGAL, algunhas destas tarefas -ou todas- poderán ser presentadas en formato dixital a través da Aula Virtual do centro.
Finalmente, como no boletín de notas deben aparecer as cualificacións sen decimais, procederase a un redondeo no que se o decimal é 5 ou superior, pasarase á cifra exacta superior, e se fose inferior a 5, pasarase á inferior. Este redondeo levarase a cabo en cada avaliación e tamén se fará na avaliación final a partir de tódalas notas do curso (non da nota de avaliación).
Avaliación final
Na avaliación final, para a nota final, se aplicará a nota final media de tódalas probas e traballos realizados durante o curso e se aplicará igualmente o redondeo.

Criterios de recuperación:

Recuperación das avaliacións

Para recuperar as avaliacións suspensas, realizarase unha proba por avaliación e a nota desa proba, será a nota da recuperación. O tipo de proba será semellante en estrutura e puntuación ás anteriormente realizadas e realizarase o máis axiña posible con posterioridade á avaliación.

Recuperación final

As probas extraordinarias, para aqueles alumnos que teñan algunha avaliación suspensa, realizaranse avanzado o mes de xuño segundo o calendario fixado pola Xefatura de Estudos. Esta proba final, rexerase polos mesmos criterios anteriormente expostos en canto á súa estrutura e tamén en canto ao redondeo a aplicar.
Casos específicos

- 1 avaliación suspensa: No caso de que ao final de curso, só se teña unha avaliación suspensa e a media aritmética das cualificacións obtidas durante o curso sexa 5 ou superior, se dará a avaliación por aprobada, e se aplicará esa nota media, despois de aplica-lo redondeo.
- 1 avaliación suspensa: No caso de que ao final de curso, só se teña unha avaliación suspensa e a media aritmética das cualificacións obtidas durante o curso sexa inferior a 5, farase un novo exame da avaliación suspensa. A nota final, será a media desa proba xunto coas outras probas aprobadas durante o curso e a seguir se aplicará o redondeo.
- 2 ou máis avaliacións suspensas: Daquela, terá que realizar unha proba de avaliación final de toda a materia do curso. A estrutura e puntuación desta proba será semellante ás anteriormente realizadas. A nota final, será a nota desa proba, despois de aplica-lo redondeo.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Os aspectos esenciais que están vinculados a este punto son os seguintes:

- O seguimento da evolución do grupo e de cada alumno en particular para detectar necesidades e poñer os recursos necesarios en marcha.
- A relación estreita coas familias.
- A elaboración, se cómpre, de adaptacións curriculares.
- A interacción entre os diferentes equipos educativos.
- A flexibilización dos agrupamentos e da distribución dos tempos na aula.
- O estímulo da colaboración entre iguais, para facilitar a integración e a adaptación.
- A planificación e a elaboración de materiais específicos para cada necesidade.

O xefe de Departamento, unha vez teña a lista de pendentes, organizará unha reunión con todo o alumnado con materias pendentes, para lles informar da estrutura, criterios, tempos etc.
Establécese en coherencia co realizado anteriormente polo alumnado en cursos anteriores, un dobre sistema de avaliación:

- Un conxunto de tarefas que se valorará nun 20% da nota, e que se deberán entregar o día do exame. En caso de non entregalas nese momento, a cualificación será de 0.
- Unha proba obxectiva que se valorará no 80% restante.

Como no indicado no punto 5.2, os criterios de cualificación a aplicar serán os mesmos.
Realizaranse 2 probas durante o curso (xaneiro e maio, preferiblemente), cun calendario previo convenido; e a nota final será a media desas dúas probas (exame máis tarefas). O grao mínimo de consecución será o 5.

6. Medidas de atención á diversidade

En xeral, téntase que as medidas de atención á diversidade sexan escasas, xa que unha programación ben elaborada e contextualizada na realidade da aula require un número moi limitado delas.
As medidas xerais de atención á diversidade articúlanse aplicando:

- Reforzo educativo.
- Adaptacións curriculares.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Educación cívico-social.	X	X	X	X				X
ET.2 - Educación ambiental.		X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Educación para a igualdade.	X		X					X
ET.4 - Emprendemento					X	X	X	
ET.5 - Comprensión lectora, oral e escrita.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Obxectivos do Desenvolvemento Sostible.		X	X	X	X		X	X

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.7 - Educación para a paz	X			X				
ET.8 - Educación para o consumidor				X	X	X	X	X

	UD 9
ET.1 - Educación cívico-social.	
ET.2 - Educación ambiental.	X
ET.3 - Educación para a igualdade.	X
ET.4 - Emprendemento	
ET.5 - Comprensión lectora, oral e escrita.	X
ET.6 - Obxectivos do Desenvolvemento Sostible.	X
ET.7 - Educación para a paz	X
ET.8 - Educación para o consumidor	

Observacións:

Serán traballados todos os elementos transversais, en especial a comprensión lectora e a expresión oral e escrita pois o alumnado vai ter que ler en diferentes formatos e redactar resumos, opinións, textos, comentarios xeográficos e históricos, etc.
Por suposto traballar a educación cívica, a igualdade, o coidado do medio ambiente, educación para paz, en definitiva, os ODS...é prioritario nesta materia e neste curso xa que gran parte dos temas curriculares xiran arredor destes aspectos.
Así mesmo, a comunicación audiovisual será aproveitada dun xeito responsable en todas as unidades pois servirán de apoio á práctica docente e ao desenvolvemento das competencias das TIC do alumnado.
Como tema transversal incluíuse a comunicación pois vanse promover os debates ordenados nos que se cumpran as normas de respecto e a tolerancia polas opinións contrarias que, en definitiva, conlevan a unha actitude cívica e a asunción dos valores constitucionais e democráticos.
O emprendemento tamén se considera importante por canto se pretende que o alumnado realice propostas e promova unha actitude proactiva e participativa para levar a cabo os traballos de aula e/ou emitir propostas que enriquezan o clima da aula

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Neste momento non están contempladas	Neste momento non están contempladas	X		

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Realizouse a avaliación inicial
A temporalización foi axeitada
Metodoloxía empregada
Demostra coñecemento da materia
Planifica as leccións, ensina e avalía
Avalía e xulga en función dos criterios da programación
Emprega variedade de recursos
Ofrece oportunidades de recuperación
Aplica criterios de avaliación coñecidos e claros
Revisa a realización das tarefas propostas
A selección e temporalización dos contidos e das tarefas foi axustada
As tarefas foron variadas e motivadoras
Os criterios de cualificación foron claros e axustados
Empregáronse diferentes instrumentos de cualificación
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Cumpre co horario das clases
Clima de traballo na aula
É quen de crear un ambiente de aprendizaxe
Motiva ao alumnado
Explica con claridade e resolve as dúbidas

Descrición:

Realízarase a avaliación inicial, nas datas propostas pola Xefatura de Estudos.
Informarase ao alumnado, nos primeiros días de clase, dos elementos de cualificación e dos criterios de cualificación.
Informarase tamén, ao alumnado coa materia pendente, de cal será o procedemento a seguir, unha vez estea decidido polo Departamento.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

O profesorado realizará de xeito continuo o seguimento da programación atendendo á súa temporalización, criterios establecidos de avaliación, contidos a impartir, metodoloxía, etc....todo isto coa finalidade de ir axustando e incluso modificando aqueles aspectos didácticos que crea convenientes para que dita programación resulte máis real, aplicable e operativa.
O seguimento da Programación se realizará segundo o procedemento que indique o Xefe de Departamento, puidendo ser a través da aplicación PROENS ou/e mediante as reunións de Departamento que se realizen.
Para avaliar o proceso de ensino deben empregaranse os indicadores de logro establecidos na programación e comprobar o seu grao de cumprimento.
Finalmente, nas memorias de final de curso aparecerán recollidas as propostas de mellora que fosen necesarias poñer en práctica nos cursos sucesivos, procurando ir axustando a programación á temporalidade e á realidade.

9. Outros apartados